

LAPAN RUNAKUNA IMANAWPA RISPITASH KAYÄNANPAQ KASHQANKUNA KAYNAW NIRMI QALAYKUN

[Preamble]

Lapan runakunapis libri kananpaq, jusayuqkunata kastigakänapaq y iusaynaqkunata mana kastigaypa y piwanpis mana pelyaypa kushish kay pasachaw kawayqa kanqa ali; runakuna imanawpis kashqanta mana qechuymi y lapan runakuna yarpashqankunatapis mana michashqa kananpaq;

Runakuna rispitash kayänapaq kashqanta mana reqiypami y reqiykarpis iarukuyashqanta kanan yarparkushqaqa seqaypa ajanaypaq kaptinmi kanan lapan runakunapis alichaw kananta munayashpämi kaykunata wilakuyä. Lapan runakunapis ali kawakuyman chaykur; mansakuypita y pishëpakuyita librash karqa, munashqannawmj lapantapis parlakuyanqa y munashqanmanmj krigikuyanqa;

Lapan kaykunatamj rurakänan, runakuna shumaq rispitash kayänapaq. Saynawpaqa runakuna manami yarpäyanqasu imaykanawpapis awturdäkunapa kontran sharkuyta y tukuynawpa nakasikuqkunata elaqäsiyta;

Saynawmi ali kanman lapan nasyunkuna shumaq wilanakur tukuynawpa jukninwan jukninwan yanapänakur aruyaptin; Askaq nasyunkunapita runakuna shuntakaykärir, rasunpaypa alimi niyashpan yärakuyan, runakuna rispitash kayänapaq niyashqan qelqaraykaqman. Kay qelqaraykaqchawqa kaykan runakuna rasunpa rispitash kananpaq, lapan runakunapis mana jarukushqa kayänapaq, warmipis olqupis rispitash kayänapaq. Saynawpami rasunpa kaykuna rurakänapaq wilanakuyashkä lapan markakuna y nasyunkuna ali kayman chäyännapaq, lapan runakunapis ali kawayänapaq, saynaw kashqanta musyar runakuna librina kar shumaqna kawakuyanqa;

Kaychaq lapan runa qotukaqkuna awniyashqa lapan kaykunata rurananpaq, askaq nasyunkunawan wilanakur yanapänakuypa lapan runakuna rispitashqa kayananpaq. Runakuna lapan rispitash karqa rasunpaypami y librimi kakuyanqa ali kaqkunataqa rurayanqa munayashqannaw, y;

Lapansikunapis juk yarpayla, kay runakuna rispitash kayänapaq, pipis mana jarukushqa y libri kakuyänapaq yarpashqaqa seqay alimi kanqa; saynaw rurashun nishqansikuna lapan rurakänapaq.

ALI YARPAY KAPTIN KAYKUNATAMI WILAKUYAN KAY PASACHAW LAPAN RUNAKUNA RISPITASH KAYÄNANPAQ NIYASHQAN

Lapan markakunapis, nasyunkunapis juk yarpayla yawayänapaqmi lakipakuyänan imaykanawpapis. Saynawpaqa lapan runakunapis y mandaq awturdäkunapis, kay wilakuyashqäman yarpakushla kayashpanqa, shumaq juknaw alitana rurayanman yachasiyashpan y yachakuyashpan. Saynawpami mansapakuypa rurayänan, runakunata mana jarukuypa rispitan kashqanta y libri kashqankunata, Saynawpaqa yarpänansj lapan nasyunninsik y juklä nasyunkuna ali kawayman chananpaqmi. Kaykunataqa musyayänan y lapan runapis nishqannaw rasunpaypa rurayänan, lapan qotukaq runakunapa markankuna, nasyunninkun y wakinkaq kay nasyunpa ruñkunachaw kaykaq markakunapis.

NISFIQAN JUK (1)

Lapan runakunapis yurikuyan librimi y wakinkaqkunaw rispitashqa, mana jarukushqa kayänapaq. Saynawmi runakunaqa yuriyan shumaq yarpayyuq, alitapis mana alitapis reqiykar y seqay kuyapäkuuyuq. Saymi runakuna ali kawakuyänan jukninwan jukninwanpis.

NISHQAN ISHKAY (2)

Lapan runakuna rispitashqa y mana jarukushqami kayänan y ali kananpaq wilakuyashqächaw nishqannaw librimi kayänapis. Manami chikish kanansu juk kasta kashqanpita yana o yuraq kashqanpita, warmi ni olqu kashqanpita, imanawkaq parlayta parlaq kashqanpita, imamanpis krigishqanpita,

Saypis manami bäjuman churashqa kanqasu mayqan alikaq o mana alikaq niyänansu, runakuna markakunata mandananpaq askaq shuntakaykuptin, runakuna mana jarukush kananpaq alita ruraqkunata o lapan nasyun runakunapaq o mayninpapis markankunapa siñalninkuna rurinchaw juk runa mandaq kaptin. Saynaw kanman juk nasyun marka, pipis mana mandash kaptinpis y markakunapa siñalninkuna surinchaw shumaq imanawpapis rurayta mana kamäpakuq kayaptin o kikinkuna mana mandar juk mandash karpis o juk marka seqaypa mandar imaykapitapis michashqa imanawpis nishqanchaw kanansu manami.

NISHQAN KIMSA (3)

Lapan runakunapis shumaq rispitashqami kawakuyänan, librimi imaykapitapis kakuyänan y imapis päsananta awturdäkuna rispitasinan ali kakuyänapaq.

NISHQAN CHUSKU (4)

Manami pipis ashmayman churashqa kanansu ni pipa tukuy rurayninkunapaq kanmansu. Ashmaykaq y ashmayta saray; runakuna imanaw rurananpaq kaqkunachawqa pasaypami michar kundinan lapankunatapis y tukuynawpa ashmay saraqkunatapis.

NISHQAN PISQA (5)

Manami pipis fiyupa nakasishqa ni lakipaypaq o munashqannaw nakasishqa, runa kashqankunata mana kuyapaypa tukuyta nishqa kanansu.

NISIIQAN SOQTA (6)

Lapan runakunami maysaychawpis seqaypa rispitashqa kanan y runa kaynintapis saynaw rispitasiqunan, pipis mana jarukunanpaq.

NISHQAN QANCHIS (7)

Runakuna imatapis rurananpaq kashqankunachawqa lapansipis iwalmi kansi. Saynawmi pitapis ali kashqanta ni mana ali kashqanta mana akraypa, runakuna rurananpaq kashqanwan sapakuyänan tukuypita. Lapan runakunami iwal rispitasikuyänan, wakin runakuna jamurpar jarukur ushayänanpita y manakaqkunata parlarkur, kay runa rispitaş kananpaq wilakuyashqäkunapjta kontran parlar puriqkunapita y luta jarukur ushash kananpita.

NISHQAN PUWAQ (8)

Lapan runakunapis kejakuyänanmj, jatusaq kay nasyunchaw kaq awturdäkunaman, runa rispitaş kananpaq kashqankunata pipis jarukur ushaptin, awturdäkunapis sapänanmi, imanaw runakuna rurananpaq kashqanchaw parlashqannaw saypaqmi qelqaraykan, saywan pipis sapakuyänanpaq.

NISHQAN ESQUN (9)

Manami mayqan runatapis luta la sarir kalapósuman apar wechqaräsinsu, ni markanpita jukläman jitar ushashqaqa kanansu.

NISHQAN CHUNKA (10)

Lapan runakunami rasunpaypa lapansipis iwal kayayninpa, aska runakunapa puntanchaw wiyashqa kanan jusan o mana jusan kaptinpiş y juk awturdäta wilapänan. Kay awturdäga manami mayqanpaqpiş faburnin sharkunansu lutalaqa, jukninpaq jukninpaqpiş. Saynawpami musyanqa mayqankaq ali rispitaş kananpaqpiş y imanaw rurananpaqpiş. Saynawpami musyanqa mayqan jusayuq kashqanta y mayqan jusaynaq kashqantapis. Niykurnami isanqa imanawpiş ruranqa wechqananpaq o mana wechqananpaqpiş.

NISHQAN CHUNKA JUK (11)

Ima jusanpitapis mayqan runa kejaşqa karpis, manaraq rasunpaypa jusan kashqanta musyakashqanyaqqa imaykanawpapis rispitasikunanmi jusaynaqlaraq kashqanta. Saynaw rispitasikunan lapan runapa nawpanchaw rasunpa mana jusan kashqanta y runa kashqanta mana jarukuyänanpaq.

Manami pipis kondinashqa kanansu imatapis mana rurash kaykaptinqa o imatapis ruraykashqanta jinan öra mana taripash kaptinqa; imanawmi nin runakuna rispitaş kananpaq wilakuyashqankuna, kay nasyunpaq y juklä nasyunkunapaq saychaw nishqannaw. Jusankunapita kastigashqa kananpaq kaqkunapita mastaqa manami nakasir kastigakänansu jusan kaptinpiş.

NISHQAN CHUNKA ISHKAY (12)

Manami mayqan runatapis pipis lutaqa imatapis rimapänansu shuyni kawakuqtaqa, kastankunatapis, wayinkunata o paypa kaqtaqa imantapis; imanaw ali o mana ali kakuptinpiş, runa kayninta chikipänansu. Lapan runakunami sapakunan, runakuna imanawpiş rurananpaq kaykashqanchaw qelqaraykaqwan, tukuynawpa imaykatapis manakaqpita rimapänanpita.

NISHQAN CHUNKA KIMSA (13)

Lapan runakunapis librimi purikuyänan maysaypapis. Saynawmi may nasyunchawpiş rurakunan wayinkunata saychaw täkunanpaq.

Lapan runakunapis yarquyänanmi may nasyunpitapis, kikinpa nasyunninpita juk nasyunman y niykurpiş saynawmi kutikunan nasyunninman.

NISHQAN CHUNKA CHUSKU (14)

Mayqan runatapis wakinkaqkuna imapitapis qatikachaptinqa kikin ashinan maychawpiş ali täkunanpaq. Saynawpami kushish täkunqa mayqan nasyunchaw karpis.

Kay wilakuyashqäkunaqa manami pasaypapis joqarishqasu kanqa mana alita ruraqkuna, alichaw yarqunanpaqqa ni noqakuna askaq wilanakurkur "ali kananpaq" nir wilakuyashqäpa kontran yarpaqkunatapis manami yanapanqasu.

NISHQAN CHUNKA PISQA (15)

Lapan runakunapis kayanan juk nasyunchaw yurishqalami.

Manami mayqan runatapis lutaqa michänansu pipis nasyunninpita ni juk!ä nasyuriman aywaykur täkunantapis manami michashqa kanansu.

NISHQAN CHUNKA SOQTA (16)

Olqupis warmipis tyempunman charnaqa, pipis mana michashqami kasarakuyänan. Manami michashqa kayänansu juk kolur qarankuna kayninpa, juklä nasyun kayninpa, imanawpiş krigiq kashqanpita. Lapanpiş kasarar shuynina täkuyänan wayita ruraykur, shumaq täyänan lapansipis rispitanakur kasaraykärirqa. Saynaw kayänan imayyaqpiş kasarashqa karqa y rakikarpis saynawmi iwalpura imatapis rakipänakunan.

Warmi olqupis rasunpaypa munanakur imayyaqpiş kasarar täyänanpaq awninakush kaqkunami kasarayänanqa.

Juk ayllumi kikinkaq umanqa y seqay alikaqqa lapan marka kananpaqpiş. Saymi lapan markakunapi rispitasinan ayllukuna mana jarukush kananpaq y nasyun mandaqkunapis rispitasiyänan.

NISHQAN CHUNKA QANCHIS (17)

Lapan runakunapami wayinkuna y chakrankuna kanan, juk runalapapis kanmanmi y askaq qorikash runakunapis saräyänanmi.

Wayinkunapita y chakrankunapita manami pipis qarqushqa kayänansu.

NISHQAN CHUNKA PUWAQ (18)

Lapan runakunapis librimi yarpachakuyänan, kuyapäkuyninpi ali o mana alipis kakunan y munashqanman imamanpis krigikunman. Saynawmi munarqa trukasinan jukman krigishqanpita jukkaqmanpis. Imamanpis krigirqa wakinkaq runakunatapis wilapänan y parlanan krigishqanpaq. Parlayänanmi juk juklapis o askaqpis, askaq runakuna wiyananchawpis o shuyni wayinkunalachawpis, yachasiyashpan, wakinpi ruranaq, alikaqta ruray lapantapis shumaq ruraypa.

NISHQAN CHUNKA ESQUN (19)

Lapan runakunapis yarpäyashqannawmi parlayänan y rimakuyänan imanaw ali y mana ali kashqantapis. Saynawmi imanirpi parlaptin pipis rimanansu ni qayapar ajanäsinansu imapaqpis rimakushqanpita. Wiyashqankunatapis rasunpa kashqanta shumaq mayapakunan, tukuy wilakuykunatapis chaskinanmi y chaskinan wakinkaqkuna imanaw yarpäyashqankunatawan. Saynaw wiyashqanta, chaskishqanta y yarpashqankunata lapan runakunata musyasinan munayashqannaw imaykatapis mana michashqa lapannawpa imawanpi runata wiyasina y mayasina kaqkunawanqa.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA (20)

Lapan runakunapis librimi yorikäkuyänan y askaqpis shuntakäkuyänanmi imatapis alikaqkunata rurayänanpaq pipis mana michashqa.

Mana munaykaqtaqa manami pitapis shuntakäyashqanchaw kananpaq apayänansu.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA JUK (21)

Lapan runakunapis nasyunninchaw mandaq kayman char yanapänakuyänanmi, kikinkuna karpis o alinninta y yachaqninta shumaq akraykäripis mandaq kananpaq churakuyänan librimi.

Lapan runakunapis iwalmi ima kaymanpi chäyanan, nasyunninkunachaw ima kaymanpi chäyänan, nasyunninkunachaw ima awturdäpi kayänan y ima aruymansi yaykuyänan wakinkaqkunawan.

Markachaw pipis awturdä mandaq kananpaq, lapan runakunami awniyänan ali kashqanta. Lapan runakuna pipis awturdä kananpaq awniyashqantaqa musyakanaq bötowanmi, kikinkuna churakuyanqa pi kananpaqpis. Saynaw rurayanqa bötü kashqan örala, lapanmi bötayänan pakaylapa, pipis manami michänansu ni juklaylapa jitananpaq parlapänansu, lapanpi iwalmi rurayänan. Librimi pipa karpis jitakuyänan bötunkunachaw.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA ISHKAY (22)

Lapan runakunapis, marka runa kayninpa y juk markachaw taq kayninpa, lapan awturdäkuna markachaw rispitasinan pipis mana jarukunanpaq y ali kawakuyänanpaq. Saynawpami shumaq kawananaq tarinqa lapan nasyunchaw kaq runakuna lakipakuyninpa y wakinkaq nasyunkunawanpi yanapänakuypa, wakin shuyni qorikaq runakunawan y nasyunchaw mandaq runakuna churakushqan y rurayashqankunawan. Saynawpami lapan runakunata imanpi mikunanpaq o rantinanpaq pishipakuptin qonqa, lapan markakunapaqpis y imata yachakuyänanpaqpis kanqa gastunkuna, kaykunami mana pishiypa kanan lapan runakunapaq, shumaq rispitaq runa kayänanpaq. Y saynawmi runakunapis lakipakuyänan kikinkunapa jamulankunapita ali runa kayänanpaq.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA KIMSA (23)

Lapan runakunapami ima aruylankunapis kanan; kikinkunami ima aruychaw aruyänanpaqpis akrakuyänan, aruyninkuna alimi kanan, imaykanpaqpis aypäpakunanpaq y arunanpaq tupuylami kanan y runakunaqa manami aruyninaq kayänansu.

Lapan runakunapis ali kashqanta ni mana ali kashqanta mana rikapaypami aruyashqankunapita chaskiyänan qellayta y lapan aruqkaqkunaqa iwal, saynawla chaskiyänan.

Lapan runakunapis aruqkaqkunaqa iwal shumaq ali pägashqami kayänan imata munashqankunatapis rantiyänanpaq aypaq. Saynaw qellayta chaskir lapan kastankunata wayinchaw kaqkuna shumaq kushishqa kawakuyanqa, lapan runakunapis alila kawananaq kashqannaw. Saychawpi pishipakuptinmi isanqa imaykanawpapi wakinkaq awturdäkuna waksakunata yanapaqkuna aypasipänan pishipakushqalanmanna.

Lapan runakunapis ali yarpashqankunawan say shuyni alita yarpaqkuna rurayänanmi qotukaykur. Saynaw shuyni kaqkunaqa ali yarpayninkunawan rispitasikur pipis kikinpaq kaqkunata o lapan runapaq kaqkunata mana jarukuyänanpaq kashqanta rispitasikuyänanpaq.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA CHUSKU (24)

Lapan runakunapis j amayänanmi aruyninkunapita, aruynin mana kashqan öraqa imatapis munashqantami rurakuyänan, aruyänan shumaq öralawanmi. Manami aläpaqa aruyänansu aruyänanpaq kashqan örapita mastaqa y saynawmi aruyninpi watasarkur jamananpaq yarquptinqa saypita pägunta chaskiyänan.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA PISQA (25)

Lapan runakunami shumaq ali kawaychaw kayänan, saynawmi lapan kastankunapis shumaq kawakuyänan, kwerpunkunapis mana qeshyaypa, lapan imaykakunachawpi alila. Mas aliran kanan yali mikuyänanpaq mikuykunachaw, mödanankunachaw, ali wayichaw täyaptin, ima qeshya sariptinpi jampikuqkuna jampiyaptin y lapan imaykakunawanpi runakunata shumaq yanapänanpaq kaqkunawan yanapäyaptin. Elaqpita imachawpi mana aruq runa kaptinqa o aruyninaq kaptinqa, shuynimi saynawkunata yanapänanpaq kaqchaw kayänan lapanpi, tukuy qeshyayuqkuna, ima ruraytapis mana pwe'diqkuna, kanmanmi (wishukuna o ushukuna), biyüdayashkuna chakwan o awkin karpis y lapan runakuna imaykanawpa aruytapis o makinta y chakinta o wakinkaqkunata kikinkuna mana munaykäyaptin imapis päsapin arunanpaq kaqkunata oqraqkunami kanan shumaq shuyni yanapashqa.

Lapan wamrayuq warmikunapis y akapa wamrakunapis shumaq imaykapitapis kuydashqami kayānan y paykunataqa shuynimi yachaḡkuna rikayānan mana kachaypa. Lapan wamrakuna juk mama taytalapita yuriqpis o jukchaw wachapakush o sure²pakush kayninpa yurishkunapis iwal rikashqami y kuydashqami kayānan.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA SOQTA (26)

Lapan runakunami eskwēlachaw yachakuyānan. Lapanpis yachakuyānan debaldilami, punta yachaykunata alinninkaḡta y runata imachawpis yanapānanpaḡ kaḡkunalatapis yachakuyānanmi. Alinninkaḡ yachaytaqa lapan runakunami yachakuyānan jukpis mana yachakuyḡpaḡa manami kanansu. Juknawkaḡ imatapis y imapaḡpis yachakuykunami isanḡa mas aja yachakuyḡmanna yaykuyānan. Mas sinchikaḡ aja yachakuykunamanḡa yaykuyanḡa lapan runakunapis iwalmi y saynawpami ima kayānanpaḡpis yarquyanḡa yachayashḡanpita.

Eskwe²lakunachaw o wakinkaḡkunachaw yachakushḡankunawanmi lapan runakunapis ali yachaḡ kayman chāyanḡa. Saynawpami runakuna rispitash kananpaḡ kaḡkunata rurar mas yanapānan wakinkuna rurayānanpaḡpis y runakuna libri kayānanpaḡ mayḡankaḡkuna mas alinnin kashḡantapis yachasir reqisinin y musyasinan. Runakuna yachaḡ kayaptinga manami ajanasu kanḡa lapanta shumaḡ tantiyayānanpaḡpis, imatapis ali shonqulanwan shuyarānanpaḡpis y lapan nasyunkunawanpis ali alila juknin jukninpis kayānanpaḡ, tukuyniraḡ y lapan kasta runakuna o imamanpis krigiḡkuna musyayānanpaḡpis. Lapanpis saynaw ali kayaptinga aska nasyunpita shuntakaykur runakuna rispitash kananpaḡ kashḡanta wilakuḡkunatami mas yanapanḡa y alikaḡkunata imatapis rurayanḡa lapan markakuna jatunyānanpaḡ y saynawpami lapan kushish kawayānanpaḡ lakipakuyanḡa paykunapis.

Mayḡan runakunapis munashḡankaḡtami akrakuyānan maychaw y imanawkaḡ eskwe²Iaman wamran yachakunanpaḡ churananpaḡpis.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA QANCHIS (27)

Lapan runakunapis mana michasqami markakuna ima fVestata ruraptingis saychaw rurāsinan, ima tushukunata o wakinkaḡkunata rikākur y ima yachaykunatapis shumaḡ ali kananpaḡ yanapānakunan, alita rurayta munarḡa imatapis rurasun kikinpa jamulanpita imatapis yarḡapakurḡa.

Lapan runakunami rispitasiḡkunan pipis jarukuyānanpita y imankuna kaptinpis saynawmi kikinpa kaḡkunataqa shumaḡ sarākunan pipis mana qechushḡa, kakusun ali yachayninwan tarishḡankuna, imatapis qelḡashḡankunata o imakunatapis yachayninwan rurashḡankunapis y kikin ruraḡkaḡ kayninpa.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA PUWAQ (28)

Lapan runakunami markankunachaw shumaḡ yarpayninwan ali tāyānan, nasyunninchaw o wakinkaḡ nasyunkunachawpis kay runakuna rispitashḡa y mana jarukushḡa kananpaḡ wilakuyashḡā maysaychawpis rasunpaypa rurakānanpaḡ.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA ESQUN (29)

Lapan runakunami tashḡan markakunachaw imatapis rurayanan, say markachaw tāyayninpami libri imaykanaw kananpaḡpis y ali runa kayman chānanyaḡpis yachakuyash tukuy ruraykunata.

Shumaḡ rispitashḡa kaykāyashpan y tukuy imakunatapis libri rurakuykāyarpis, imanaw runakuna rurananpaḡ qelḡaraykashḡantami isanḡa mansakuyānan y say nishḡanpitami isanḡa pipis pāsasiyānansu. SaVnaw mansapakuyḡpa kayanḡa wakinkaḡ runakunapis rikārishḡa, rispitashḡa, mana jarukushḡa y Iibri Iapanpis iwal kayānan kashḡami. Saynawpaḡa lapanpis alita rurar y runakunapis rispitash kananpaḡ kashḡannaw karḡa kushishmi kawayanḡa, wakinkaḡ marka runakunapis y lapan markakuna alila shumaḡ kawakuyanḡa.

Lapan runakuna rispitash y libri kakuyānanpaḡ wilakuyashḡāta manami ni pipis juknawpaḡa ni kontranḡa sharkuyānansu ni rurayānansu lapan nasyunkunapita qorikaykur ali yarpaykunawan y ali kananpaḡ rurayashḡākunataqa.

NISHQAN KIMSA CHUNKA (30)

Kay wilakuyashḡākunachaw manami juknawpaḡa tantiyayānansu; manami mayḡan nasyunpa mandaqninta, shuntakash askaḡ runakunata ni juk runalata imanawpapis rurayānanpaḡ o wakinta elaḡāsir qalaykuyānansu ni mayḡan kaḡlatapis, runakuna rispitash y libri kakuyānanpaḡ kay qelḡaraykaḡchaw wilakuyashḡāta.